

UTRINEK Z DELČKA POTI PRIJATELJSTVA

LEP, A NEVAREN BAVŠKI GRINTAVEC

LOVRO SODJA

Pot prijateljstva — Wege der Freundschaft — Cime dell'amicizia — kako plemenito zvenita ti dve besedi v jezikih treh sosednjih dežel, ki imajo skupno tromejo, se že dolgo povezujejo na športnem in kulturnem področju in predvsem v zadnjem času tudi na gospodarskem! Pot prijateljstva, ki obsega 30 vrhov v Sloveniji, avstrijski Koroški in Furlaniji-Juljski krajini (v vsaki deželi po deset), je lep primer povezovanja planincev treh dežel in nadaljevanje ideje Kugyja, ki je bil živi simbol povezovanja vseh treh narodov: po materi Slovenec, po očetu Korošec, rojen v Gorici, živeč dolgo časa v Trstu, je s svojimi slovenskimi gorskimi vodniki prvi javnosti predstavil in objavil pristope na mnoge vrhove Julijskih Alp in zapustil mnoga pota s svojim imenom.

Ce je človek po duši pravi planinec, potem mu ni edino zveličavna gora Triglav, ampak so mu enako ljube vse gore, saj ima vsaka nekaj posebnega; z vsake je razgled drugačen in vse so naše. In tako se ti primeri, da začneš uradno Pot prijateljstva (s pritiskanjem uradnih žigov) hoditi potem, ko si vse vrhove, ki so na Poti, poprej že dvakrat ali trikrat obiskal. Tako se je primerilo tudi meni, da sem najprej prehodil in preplezal vseh deset vrhov Poti prijateljstva na avstrijskem Koroškem in letos julija prihranil za zaključek slovenske deseterice še Bavški Grintavec (2344 m).

Bavški Grintavec z zapuščene planine Zapotok
Foto: Lovro Sodja

POT NA PLANINO ZAPOTOK

Ponovno ne moremo mimo Kugyja, ki nas pospremi v Trenti na pot, zroč tja proti Jalovcu, drugemu simbolu slovenskih gora. In ravno primerjava Jalovec — Bavški Grintavec potrjuje moja razmišljanja o »pomembnosti« in »nepomembnosti« neke gore. V sicer lepo urejeni koči pri izviri Soče, ki jo je prenovilo in jo tudi oskrbuje PD Jesenice, nama s sinom Dušanom niso mogli dati nobene razglednice Bavškega Grintavca, pa čeprav se ga od koče prav lepo vidi. Pošalil sem se, češ da bom sam napravil lepo fotografijo, jo razmnožil in jim jo poslal, da bodo številni domači in tuji gostje spoznali tudi Bavški Grintavec in ne samo Jalovec, katerega izredno lepih fotografij je bilo na pretek.

Ko sva zjutraj ob pol petih vstala, je oskrbnica, ki sva jo zbudila, zamrmrala, da tako zgodaj ni še nihče odšel na pot, toda — rana ura, zlata ura. Še v temi sva se zapeljala po cesti v Zadnjo Trento do parkirišča, kjer stoji tabla »Triglavski narodni park«. Poleg nje je še ena lesena tabla »Bavški Grintavec«, ki pa ji je puščico obgrizel zob časa.

Kam sedaj? Ker sem se megljeno spominjal svojih obiskov pred mnogimi leti, sem vedel za smer. Kaj pa drugi obiskovalci Poti prijateljstva, tudi tisti iz Italije in Avstrije? Kako se bodo znašli? — Hodi diva kar po široki suhi strugi v upanju, da bova našla pravo pot, za katero sem vedel, da se mora vzpeti na planino Zapotok po desni strani. Pa je nisva takoj našla. Po instinktu sva začela lesti čez

velike kamne in grušč v desno navzgor in končno prišla na pot. V normalnem času sva prišla na planino Zapotok, ki sem jo poprej videl že v veliko boljših časih, ko sem pri pastirjih pil dobro kravje mleko, in še enkrat, ko sem tu prespal pred plezarijo na Trentski Pelc. Visoka, od večernega dežja še mokra trava nama je dodobra namočila pumparice. Koča na planini je zaklenjena z dobro ključavnico — torej še ni vse zapuščeno. Se bodo kdaj vrnile krave in tropi ovac in popasli to sočno travo? Povsod je blažen mir, nikjer ni žive duše, le mrčes, ki leta okoli, ustvarja tisto posebno jutranjo glasbo — pojočo tišino, kakršno lahko doživiš le visoko v planini.

TEŽAVNA POT DO VRHA

Po okrepčilu se odpraviva na pot. V usnjen meh dolijeva čiste studenčnice — in že se vzpenjava proti levi (dobre markacije!) na gornjo uravnavo prav pod Grintavcem. Preseneti naju obilo velikih in majhnih skal, kakor da so se pravkar utrgale z gore. In res zagledava visoko v steni Grintavca ogromen odlom; ne veva, ali je od lani ali letošnji. Na vsak način je moralo biti strašno, ko je vse to kamenje letelo z gore. Prek vsega tega skalnatega plazu markacisti še niso mogli napraviti novih markacij, zato po občutku najdeva čez kakih deset minut nad snežiščem veliko markacijo. Od tu naprej se začne vzpon I. do II. alpinistične težavnostne stopnje, ker je pot zelo slabo varovana.

Celoten vzpon do vrha Grintavca je precej zračen in izredno krušljiv. Nadvse nujno potrebno je takoj ponovno zabiti okoli dvajset klinov, ki sedaj prosto visijo v jeklenici, planinec si pa lahko pomaga kot ve in zna. Alpinistična praksa, pridobljena pred leti pri »Akademiku«, mi krepko pride prav. Ves čas opozarjam sina na previdnost in mu kažem oprimke. Skozi grušču polno zajedo se po prosto viseči »zajli« — brez vmesnih klinov — potegnava do zadnjega vzpona pod vrhom. Sledi najtežji del: čez rahlo previsno skalo visi kakšnih sedem metrov dolga jeklenica brez vsakega vmesnega klina! Tu pridejo roke zelo prav. Iščoč oprimke z desno in loveč »zajlo« z levo roko splezam navzgor. Še nisem za v staro šaro! Žal mi je, da sem pustil svojo 8-milimetrsko vrv na planini; potreboval bi jo za sina. Tudi on spleza za mano — vseeno pa me je malo strah, a ne zase.

Kako pa si naj pomaga planinec, navažen nadelanih poti, zavarovanih s klini, če hoče prehoditi celotno Pot prijateljstva? Tako opremljena pot je za normalnega planinca skrajno nevarna, to že lahko rečem.

Na vrhu je skrinjica, žig, vpisna knjiga, celo pisalo, čeprav so v koči vedeli povedati, da žiga na vrhu ni. Knjiga je last PD Jesenice.

Dragi marljivci markacisti z Jesenic! Vem, da oskrbujete veliko slovenskih gorskih poti, da so varnejše, zdi se mi tudi, da bi za pota na B. Grintavec moralo skrbeti PD Bovec, ker je vendarle na primorski strani, toda če ste že prinesli vpisno knjigo na vrh Grintavca (v njej je poleg naših tudi kar precej avstrijskih in italijanskih imen), potem vas prosim, naj bo vaša prva naslednja akcija usposobitev poti na B. Grintavec s planine Zapotok za normalno uporabo.

GORA V SENCI

Kmalu za nama je prišla na vrh skupina štirih mladih, nemško govorečih planincev. Drug drugega smo fotografirali, razgled proti Triglavu in Kaninu je bil lep, Jalovec in Mangart sta bila pa ves čas v oblakih, ki so se nevarno približevali. Pohiteti bo treba, pot navzdol je običajno nevarnejša kot navzgor.

Avstrijci so se k sreči vračali na drugo stran, sicer bi bila midva v stalni nevarnosti zaradi padajočega kamenja. Srečno sva pretelovadila previs in bila hitro v dolini.

Še pogled na večerni Grintavec — res si lep, toda nevaren! Naredimo ga dostopnejšega, malo reklame mu ne bi škodovalo! Za začetek naj PD Jesenice prične prodajati njegovo fotografijo v Koči pri izviri Soče in na Vršču — in popravi pot.

Tako, 25 vrhov Poti prijateljstva je za nama, ostane še pet italijanskih. Nič se ne mudi, počakali naju bodo!

Še zadnji pozdrav Kugyju — in prek Vršiča se že spuščava v Kranjsko goro.

Dirka po osemstisočakah

Jozef Rakoncaj iz Češkoslovaške je doslej stal že šestkrat na vrhovih osemstisočakov, njegov zadnji uspeh pa je bil Manaslu (8156 m), na vrh katerega je stopil skupaj z Italijanom Doroteom letošnjega 10. maja. Dan pred tem, 9. maja, sta na ta vrh priplezala Francoza Chamoux in Royer. Vsi štirje alpinisti so prišli na vrh Manasluja v okviru mednarodne odprave Duh tovarštva, ki je naslednica Kote 8000.

Rakoncaj ima po uspehu na Manasluju na svojem seznamu zabeleženih pet osemstisočakov. Leta 1983 je prišel na K-2 (8611 m), leto dni pozneje na Lotse šar (8398 m), leta 1986 je bil najprej na K-2 in nato še na Broad Peaku (8047 m), lani je stal na vrhu Annapurne (8091 m), letos pa, kot že rečeno, na Manasluju. S tem pa se njegovi načrti za letošnje leto še niso končali. V pomonskem obdobju namerava vso svojo pozornost posvetiti Šiši Pangmi (8046 m), kamor so sicer 20. septembra iz Ljubljane odšli tudi člani slovenske himalajske odprave.